

Nordiske erfaringer med blyfri ammunition

Jægers udsendte har besøgt den finske våben- og ammunitionsfabrikant Sako. Hvad tænker denne gigant om blyfri riffelammunition, herunder fremtiden?

Sako er en forkortelse, der fra finsk kan oversættes til hjemmeværnets våben- og maskinværksted. Fabrikken ligger i industribyen Riihimäki, godt 50 kilometer nord for hovedstaden, Helsinki, hvor de har lavet våben siden 1927. Sako er den eneste europæiske producent, der selv

laver alt fra projektiler og patronhylstre til våben.

Firmaet har eksisteret siden den 1. april 1921 og var i starten ejet af det finske Røde Kors, som jo ellers ikke er kendt for at eje våbenfabrikker. Senere blev fabrikken overtaget af Nokia (ja, dem med telefonerne), og i 2000 blev

firmaet så opkøbt af den nuværende ejer, Beretta Holding, der samtidig er verdens ældste aktive våbenproducent. Beretta har eksisteret siden 1526, altså i snart 500 år, og ejer ud over Sako også Benelli, Holland and Holland, RWS, Norma, Geco, Rottweil og mange flere.

” Når man kun kan producere en vis mængde ad gangen, giver det god mening at producere de kalibre, der er mest volumen i, altså dem der sælges flest af.

Et firma i voksenalderen

Joija Tikkanen, global salgschef for Sakos ammunitionsafdeling, fortæller, at de 430 ansatte ved Sako i 2022 har produceret ca. 151.000 rifler og i omegnen af 16.300.000 patroner, hvoraf Sako Powerhead Blade udgør ca. fem millioner. Virksomheden, der siden 2000 har mere end firedoblet sin omsætning, er den største europæiske forhandler af våben i Nordamerika, men trods det er deres primære fokus stadig på det nordiske marked. Her i Norden har vi generelt en større accept af jagten blandt den ikke-jagende befolkning, blandt andet på grund af vores jagtetik.

Ikke mindst den etiske tilgang, som de nordiske jægere har til jagten, men også den stigende efterspørgsel på blyfri ammunition, er med til at skubbe på hos Sakos udviklingsteam. Det meste af deres udvikling inden for ammunition er sket inden for de sidste år, og det endda trods den globale råvaremangel, fortæller direktøren for Sakos ammunitionsafdeling, Aki Suvilahti. Vi husker formentlig allesammen episoden med det enorme skib, der satte sig på tværs i Suezkanalen og bremsede verdenshandlen. Alligevel har Sako mere end fordoblet sit nettosalg siden 2010.

Sako Powerhead Blade

Joija Tikkanen fortæller, at den grønne ammunition bliver mere og mere efterspurgt og i dag udgør 25-30 % af virksomhedens salg af ammunition: – Vi startede vores blyfri produktion ligesom mange andre ammunitionsproducenter, nemlig ved at lave OEM-patroner, altså Sako-patroner med f.eks. Barnes TTSX-projektiler, fortæller hun.

Under coronapandemien lancerede Sako deres eget projektil, Sako Powerhead Blade. Tidspunktet for lanceringen må siges at have været perfekt, for det var på samme tidspunkt, hvor det amerikanske våben- og ammunitionsmarked næsten stoppede med at levere til os europæiske jægere. I øvrigt en situation, der stadig ikke er vendt tilbage til sit pre-coronaniveau. Der er ofte stadig tomme hylder i de danske jagtforretninger, hvor der tidligere var amerikansk produceret ammunition og genladningskomponenter.

SAKO Powerhead Blade er et 100 % kobberprojektil, der ikke indeholder nogen legering. Projektilen har en ballistisk plastikspsid, der "forstøver" når projektilen rammer dyret. Det gør den, for at projektilen kan åbne sine fem blade så hurtigt som muligt og derefter svampe op ligesom et traditionelt projektil.

I forbindelse med rundturen i produktionshallen fortæller Aki Suvilahti, at der grundlæggende er to måder at producere blyfri projektiler: – Enten bearbejdes projektilerne af en maskine, eller også koldformes de. Ved koldformning opnår man typisk en højere ballistisk koefficient (BC), men ved maskinbearbejdning sikres der som ofte en højere ensartethed fra projektil til projektil. Sako Powerhead Blade maskinbearbejdes i en CNC-maskine, der tager en kobberstang og automatisk laver den til projektiler, forklarer han.

Udvikling

Når nu Beretta ejer ammunitionsproducenterne Sako, RWS, Norma, Geco, Rottweil m.fl., kunne man godt frygte, at innovationen ville falde, når de sidder på så stor en

► markedsandel. Men Beretta Holding opfordrer faktisk til intern konkurrence, samtidig med at der er stort fokus på traditionerne. Eksempelvis insisterede Beretta på, da de i 2000 købte Sako, at den gamle fabrik fra 1927 skulle sættes i stand, så den kom til at se ud, som den gjorde i sin storhedstid, endda med en sauna på toppen af fabriken, fortæller Joiija Tikkanen med et smil på læben. Jeg ville godt have været fluen på væggen, da den finske direktør skulle forklare den nye italienske ejer, at det var en absolut nødvendighed at have en sauna oven på en våbenfabrik.

Nok er den gamle fabrik stadig i brug, men Sako er i øjeblikket ved at udvide sin produktionskapacitet markant i den lille finske by Riihimäki. Da jeg ankom til fabriken, skulle jeg fra parkeringspladsen gå en stor bue uden om selve fabriken for at komme ind ad en midlertidig indgang, da et stort område var gravet op for at kunne støbe fundamentet til de nye fabrikshaller, hvor der fremadrettet kan produceres endnu mere ammunition og flere rifler.

Den nuværende produktion af projektiler og patronhylstre foregår også på fabriken, hvorimod processen, hvor den færdige patron lades, foretages uden for byen, så ikke finnerne i tilfælde af en ulykke får en episode ligesom fyrværkeriulykken i 2004 i Kolding-forstaden Seest.

- På ammunitionsfabrikken arbejder vi på treholdsskift for tilnærmelsesvis at kunne følge med efterspørgslen, og der er i

De her kobberstænger bliver efter nogle få sekunder i en CNC-maskine til Sako Powerhead Blade-projektiler.

Her ser du, hvordan projektilet i en Sako Powerhead Blade-patron ekspanderer ved forskellige afstande. På de afstande, hvor vi almindelige riffeljægere skyder til vildt, leverer patronen helt sikkert det, den skal. Foto: Sako.

løbet af de sidste to år ansat 100 nye medarbejdere, oplyser Joiia Tikkanen. En udvidelse af fabrikken er tilsyneladende ikke storhedsvanvid, men et reelt behov.

Fremtiden uden bly

Efterspørgslen på blyfri ammunition er kraftigt stigende, og Sako forventer, at produktionen af blyfri jagtammunition vil overhale den traditionelle blyholdige jagtammunition i løbet af 2023 eller 2024, hvilket fortælle en spændende historie om den nordiske og måske også den europæiske udvikling. I den forbindelse har fænghætter været en begrænsende faktor, men ikke så meget siden Beretta sidste år opkøbte RUAG Ammotec, der blandt andet selv producerer fænghætter.

Et af de spørgsmål, som jeg havde fået med til Finland fra danske jægere, var, hvornår løser Sako udfordringen med visse af de små kalibre, hvis man vil bruge deres ammunition i sin gamle riffel? Til det kom svaret ganske prompte fra ingeniør og produkt-designer Aleksi Mannila, at Sako allerede har løsningen på de fleste kalibre, men på grund af produktionskapacitet må de prioritere, hvilke kalibre de producerer:

– Sako forventer at have kapacitet til at have f.eks. .222rem på markedet i løbet af de næste par år, tilføjer Aleksi Mannila.

Når man kun kan producere en vis mængde ad gangen, giver det god mening at producere de kalibre, der er mest volumen i, altså dem der sælges flest af som f.eks. 6,5x55, .308win, .30-06 osv. Dog indrømmer de, at der stadig er nogle udfordringer med både ammunition til jagt på de lange distancer og salonriffelammunition, men Sakos mål er, at der skal være et blyfrit alternativ til alle kalibre.

Finsk anbefaling

Når man en sjælden gang har muligheden for at spørge de ansvarlige for produktionen af ammunition ved så stort et mærke som Sako, ville det være dumt ikke at spørge om deres anbefalinger til jægerne og ikke mindst de politiske beslutningstagere.

Hvis Sako kunne vælge, ville de få de europæiske lande til at fjerne kuglevægtskravet og udelukkende fokusere på kaliber og anslagsenergi, ligesom Danmark har gjort det.

Jeg stillede blandt mange spørgsmål også følgende til Sakos repræsentanter: "Har I nogen anbefalinger til de danske jægere, der senest den 1. april 2024 skal skifte til blyfri riffelammunition?"

Til det spørgsmål, havde de tre gode råd:

- Rengør din riffel lidt oftere, end du har været vant til med den blyholdige ammunition.

Sako Powerhead Blade

Sådan kommer udvalget af fabriksladet Sako Powerhead Blade til at se ud i løbet af 2023.

Kaliber	Vægt
223 Rem	55 gr. (ny i 2023)
243 Win	80 gr. (ny i 2023)
6.5 creedmoor	120 gr.
6.5x55 SE	120 gr.
6.5 PRC	120 gr. (ny i 2023)
270 Win	120 gr.
7 mm RemMag	140 gr.
308 Win	150 gr. (ny i 2023) 162 gr.
30-06 Spring	170 gr.
300 WinMag	175 gr. (ny i 2023)
300 WSM	175 gr. (ny i 2023)
8x57IS	180 gr.
9.3x62	230 gr.
9.3x74R	230 gr. (ny i 2023)
375 H&H	260 gr. (ny i 2023)

- Hav en positiv indstilling til den blyfri ammunition, den er kommet for at blive.
- Du behøver ikke at være urolig – det virker. Så med fare for at stjæle skoproducenten Nikes udtryk: "Just do it" – skift nu bare til den blyfri ammunition. ♦

Tryg |

DANMARKS
JÆGERFORBUND

Forsikring til et trygt hundeliv

Hos Tryg får du, som medlem af Danmarks Jægerforbund, ekstra rabat på din hundeforsikring og mulighed for at tilkøbe Jagtuanvendelighed, som giver erstatning, hvis din hund ikke længere kan bruges til jagt.

Udvidet Livdækning
Derudover har du en helt særlig fordel på din hunds Livdækning. Ved dødsfald eller aflivning, erstatter vi udgifter brugt på træning og kurser igennem Danmarks Jægerforbund.

Ring til Tryg på 70 33 25 25 eller scan QR koden og få et tilbud på dine forsikringer.

Få **et tilbud** på forsikringer her

